

בית יעקב (לרבי יעקב ליינר מאיזביצא) – פרשת וישלח

בסופו פן ילך לאבדון, שכח כליו לא יספיקו לקיומו. וזהו דאיתא בש"ס (כ"ק כח) כי יפתח איש בור וגו' ונפל שמה שור או חמור, שור ולא אדם חמור ולא כלים. שור היינו ההיפך ממדת אדם, ונזקי הבור רומזין על מה שיאונה לאדם מכשול משרשו בלא כח שכלו. והוא, כי כמו שנמצא בזכות שאדם עושה מדעת קרן ופירות כדאיתא במסכת פיאה (פ"א) כן בהפך, כשאדם עושה מדעת, אמנם במקום שהוא מהשרש ולא מדעת, אזי אינו חייב רק על גוף הדבר ולא במה שיסתעף מזה למעלה, ולזה בבור שאין בו דעת, כדאיתא בזה"ק (תצא רעט.) וחשך על פני תהום ואתקרי בור, אינו חייב אלא על השרש ולא על ההסתעפות שיסתעף מזה למעלה עד אדם וכלים, כי אדם מורה על דעה מבוררת היפך משור. וכלים מרמזים על ההיפך מחמור, שחמור מורה על התפשטות ביותר שאינו משגיח כלל על הכלי אם יוכל לקבל גודל ההתפשטות הזה פה. ואלו השני כחות יתבררו בשלימות כשיבא מלך המשיח, כדאיתא בזה"ק (שם) ומשיח בן דוד ומשיח בן יוסף נפלו תמן דחד איהו עני ורוכב על חמור וחד איהו בכור שורו הדר לו דא איהו משיח בן יוסף, והאי איהו כי יכרה איש בור ולא יכסנו ונפל שמה שור או חמור וכו'. וזה

אכן אית שור תם ושור מועד כדאיתא בזה"ק (שלה קסג.) שור תם מרמז על כח עבודה, שע"י כח עבודה יוכל להתהפך ולהמשך אחר רצון השי"ת. ששור רומז למדת הגבורה בשרשה, ובשרשה הוא טוב שהוא לתכלית הטובה, וכדאיתא בתיקוני הזוהר הק' שבמדה זו עדיין ניכר הטובה, שנמצא בשרשה רוגזא דרבנן, וכדאיתא בזה"ק (בלק קצב:) על הכתוב וזרח משעיר למו⁹. וזהו שאמרו שבקש יחזקאל ונהפך פני שור לפני כרוב (חגיגה יג:), וזהו בחינת יעאע"ה ויוסף הצדיק. ושור מועד הוא בההיפך בסט"א, אחר שנסתעף להתלבש בלבושים רחוקים שאין המקור והשרש ניכר בהם, שאז אינו יכול להתהפך ממדותיו, וזהו בחינת עשו הרשע. וכן נמצא חמור דקדושה וחמור דסט"א. חמור דקדושה, היינו שמלא כל הארץ כבוד השי"ת אף בלי דעת אדם וצמצומיו, אכן זה הכח לא יתברר עד שיבא משיח בן דוד, דכתיב ביה עני ורוכב על חמור, וכדאיתא בזה"ק (ויחי רמב:) יששכר חמור גרם דלא אסתכל איקרא דנפשיה כלום רק שמבטל את עצמו לגמרי. וחמור דקליפה, היינו שמתפשט את עצמו בשטף הזדון, אשר בשר חמורים בשרם, עדי שאינו משגיח על נפשו מה יהיה